

Պէտք է գիշերել այս երգիքին տակ,
Հոգ չէ թէ հին է ու մեղքով լեցուն.
Պաղ քարերուն իսկ՝ կամքին հակառակ՝
Պարտի համբոյր տալ հէք մահկանացուն:

Ո՛չ ոք կը զբաղի վաղուան արկածով,
Խեղճը խեղճ է հոս, մինչ հարուստն՝ արքայ,
Ու իրենց համար երկինք, հող ու ծով
Զուինն ո՛չ հըմայք, ո՛չ վայելք ու շահ:

Խորանին վըրայ խաչն է մենաւոր
Ու եկեղեցին կը նիրհէ կարծես,
Նիւթին պաշտումով մարդիկ կամակոր
Մոռցեր են վաղուց քահանայ ու ծէս:

Բայց տըրտմութիւն կայ նայուածքներու մէջ,
Եւ հեւքոտ կուրծքեր հանգիստ կ'որոնեն,
Ամբիժ հոգիներ յոգնած են ու չէջ,
Ու կեանքն է կ'անցնի այսպէս դառնօրէն:

Մայթերուն վըրայ մեծ պողոտային
Վըշտի ծաղիկն է արմատ արձակած.
Եւ շարժումներ կան յայրատ, դիւային,
Որ հաճոյքի մէջ մահ են անկասկած:

Կը քալեմ մինակ. ու կը տանջէ զիս
Երկրի տըքնութիւնն աննըւած թափով,
Հոգւոյս պարտէզին զեփիւռ ու նարգիս
Զեն բերեր նախկին համբոյրն հոգեթով:

Մեկնի՛ր թէ մընալ, իրաւ չեմ գիտեր,
Պահեր կան որ զիս կը մըրրկեն ուժգին.
Խոհերով լեցուն, մինակ ու անտէր,
Զարկերակին վրայ կեցեր եմ քաղքին:

Անդուլ սըլացքով այս երկընքին տակ
Սէւ թըշուառութիւնն հասակ կը նետէ,
Եւ քամբախտ մարդիկ՝ կեանքին անգիտակ՝
Հաճոյք կը փընտռեն մուլթ նըկուղներէ:

Ու կը մըտածեմ. սա հորիզոնէն
Պիտի բարձրանա՞յ արեգակ մը նոր,
Որ տայ յոյսին կեանք, ջընջէ ուժգնօրէն
Ճակատներու վրայ սեւ գիծն ահաւոր:

Մերթ կը հաւատամ, ու մերթ ակամայ
Կ'ըլլամ յոռետես և կու լամ ուժգին.

Ո՛չ մէկ անոյշ սէր սըրտիս կը թըրթռայ,
Ո՛չ մէկ մեղեդի կ'օրրէ իմ հոգին:

Սիրե՛լ թէ ատել. չեմ գիտեր նորէն,
Անլուր ցաւեր կան՝ որ սահման չունին,
Ու սըրտիս վըրայ գոնէ մեղմօրէն
Զեն ցողեր յոյսի նըշոյլ մ'երկնային:

... Ու գիշերուան մէջ կը զօղանջեն դեռ
Կոչնակներն հըսկայ սըրտիս տաճարին.
Ու փողոցներէն մինակ ու անտէր
Կ'անցնիմ հեւ ի հեւ, թախծներով հին:
1931, Նոյեմբեր

Մ Ի Լ Ա Ն

Ա.

Միակ քաղաքն է իտալիոյ,
Որ կը շարժի ու կը պոռայ,
Ուր կան սեւցած, հին պալատներ
Եւ անցորդներ ծանրախոհ.
Ներկայ դարու կտրուկ շէնքեր,
Եւ աբեղայք՝ ածիւում,
Ինքնաշարժի անվերջ զըրոհ
Եւ թիկունքներ բեռնատար.
Ակնոցաւոր խըրտուիւակներ
Արժանիքով պանծացող,
Բայց բընութեան ո՛չ մէկ տեսիլ,
Ո՛չ մէկ շըշուկ զեփիւռի.
Այլ միշտ մըշուշ և յոգնութիւն,
Ու միշտ, ու միշտ դէմքեր օտար:

Բ.

Հոս ով չունի սիրելիներ
Զինք ճանաչող իսկապէս,
Իր վըշտին հետ մըտերմացող
Քաղցրալեզու հոգիներ,
Քեզ կը փընտռէ, մայր Բընութիւն,
Արինաբուխ վէրքերով,
Զի դուն սիրոյ և գորովի
Բաւասան ես և աղբիւր.
Դուն չես խաբեր, ու կը խօսիս
Դաշնակաւոր քու ձայնով,
Եւ ամէն ինչ քու ծոցիդ մէջ՝
Անոյշ քունով կ'օրորուի:

Գ.

Բայց ես չունիմ սիրելիներ,
Իմ շուրջ կ'ոռնայ քաղաքն ուժգին.
Ինչ որ իմ մէջ կայ վեհագոյն
Մարդիկ իրենց կըզակներուն
Ատամներով կը յօշոտեն.
Ակնոցաւոր խըրտուիւակներ
«Սաստիկ հըպարտ» զիս կը կոչեն,

Եւ ածիւում աբեղաներ
Զիս «անհաւատ» կը յորջորջեն.
Լայն ուտերով բեռնակիրներ
Կից կը զարնեն ու կը փախչին,
Մայր Բընութիւն, դուն հեռուն ես,
Ու ես չունիմ սիրելիներ,
Իմ շուրջ կ'ոռնայ քաղաքն ուժգին:
1934

ՀԻՈՁ ՔԱՋԱՐԵՆՑ

Թ Ր Թ Կ Ն Ա Յ Թ Ն

Վերջալոյսին արտօսըն հոգիս թախիժ կը ծըծէ
Նորէն մինակ վըշտիս հետ, խաբուած կեանքի խորհուրդէն.
Կեանքին՝ որ լոյս — շիթ առ շիթ — սակայն զո՛ւր տեղ կը հատնի
Ինչպէս ալիքը ծովուն, ծըւէն մը ամպն երկընքին.
Խաչուիլ կ'երթամ ես հիմա. կ'երթամ կեանքին հետ, բախտիս,
Ուր որ տանի ան կ'երթամ լոյսի, սիրոյ ի խընդիւր...
Խաչուիլ կ'երթամ պարփակած ցեղի մ'երկունքն հոգիս
Ճակատագրէն զարնըւած վըշտի կանթեղ մը երբեք:

Կ'անցնի դագաղը լոյսին խաղաղութեամբ մ'ալ վըսեմ
Գիւղիս ճամբէն ամայի վերջալոյսին հետ տըրտում
Ինծի խորհիլ տալով ան, իմ անցեալին, վախճանին,
Իսպառ խաչուած կեանքներու անէացած ըլլալուն:
Կ'իջնէ ըստուներն Աստուծոյ խաւարին հետ գիշերուան
Կայլակ, կայլակ կը ծորի հոգիս խորը մըռայլ
Այս ամենէն յետոյ իսկ մեղեդիի մը նըման
Կ'անցնի դագաղը լոյսին... կ'անցնի աւանդ, արեւս ալ:

Ու բընութեան ծոցին մէջ դէպի կապոյտն անհունին
Կ'ելլէ բողբոջ մարդուն, եղբայրացած ցաւին հետ,
Հասնիլ կ'ուզէ Աստուծոյ յաւերժական բարձունքին
Ճախրել, ճախրել դէպ' Անհուն, մընալ անյայտ ու անհետ
Հոն նոյնանալ յաւիտեան արցունքին հետ մարմըրած
Հին դարերուն, կեանքերուն, ժամանակի սայլին վրայ
Խաչի մ'հանգոյն մութին մէջ՝ ուր կը խոկայ ինքն Աստուած
Ուր կը հանգչին մեռելներն, բընութիւնն ալ կը հեւայ...

Վերջալոյսին արտօսըն հոգիս թախիժ կը ծըծէ
Նորէն մինակ վըշտիս հետ, խաբուած կեանքի խորհուրդէն
Կեանքին՝ որ լոյս — շիթ առ շիթ — սակայն զո՛ւր տեղ կը հատնի
Ինչպէս ալիքը՝ ծովուն, ծըւէն մը ամպն երկընքին.
Խաչուիլ կ'երթամ ես հիմա, կ'երթամ կեանքին հետ, բախտիս,
Ուր որ տանի ան կ'երթամ լոյսի, սիրոյ ի խընդիւր
Խաչուիլ կ'երթամ պարփակած ցեղի մ'երկունքն հոգիս
Ճակատագրէն զարնըւած վըշտի կանթեղ մը երբեք...
Մարտէլ, 25 Մայիս 1931

ՖԵՐԱՊ